

Boekbespreking

E. GITTENBERGER, W. BACKHUYS & Th.E.J. RIPKEN, 1984. De landslakken van Nederland (tweede druk). Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Amsterdam, 184 pp., 192 fig., 102 verspreidingskaartjes. Te bestellen bij Bureau K.N.N.V., Burg. Hoogenboomlaan 24, 1718 BJ Hoogwoud, prijs (paperback: genaaid) fl. 32,- incl. porto/verzendkosten (bedrag storten op postgiro 13028 t.n.v. bovengenoemd Bureau K.N.N.V.).

In meer dan één opzicht is de tweede druk van het befaamde landslakkenboek van Gittenberger, Backhuys en Ripken (1970) een nieuw werk geworden. De belangrijkste veranderingen bestaan uit een sterk verbeterde typografie (waarbij de afbeeldingen in de tekst in plaats van apart achteraan geplaatst zijn), vermelding van de relevante literatuur onder de betreffende soorten, en het bewerken van de verspreidingskaartjes volgens het systeem van de European Invertebrate Survey. Daarnaast is de nomenclatuur geheel herzien en werden drie nieuwe soorten opgenomen. Bovendien is het omslag sterk verbeterd wat uiterlijk (kleur) en besmettelijkheid betreft; het formaat is wat kleiner dan dat van de eerste druk.

Als nieuwe soorten zijn opgenomen *Platyla polita*, *Arion distinctus* en *Tandonia budapestensis*, terwijl de in de eerste druk met kleine letters aangekondigde soorten *Acicula fusca*, *Lehmannia valentiana* en *Boettgerilla pallens* nu als inlands behandeld konden worden. Wat betreft de verspreidingskaartjes, deze geven in een eenvoudig stippensysteem de verspreiding in Nederland weer; er is nog geen onderscheid gemaakt tussen recente en oudere vondsten, zodat nog geen mutaties in het patroon afgelezen kunnen worden. Onder de afbeeldingen treft men enige nieuwe figuren aan. Vrijwel alle figuren zijn goed en functioneel, hoewel soms wat hard afgedrukt of ook juist weer te vaag – wat de figuren betreft is de eerste druk niet overtroffen.

Het boek is opmerkelijk vrij van storende drukfouten. Op p. 124 lezen we helaas twee maal *Macrogastra rophii* en op p. 143 is de figuurverwijzing bij *Trichia rufescens* weggefallen (moet zijn: fig. 176). Bij kaarten 12 en 13 (geslacht *Columella*) is duidelijk iets mis gegaan wat betreft de stippen; *C. aspera* moet volgens kaart 12 op een aantal Waddeneilanden voorkomen, wat op kaart 13 weggefallen is. Om afbeelding-technische redenen moest de nummering bij de figuren behouden blijven; dat heeft tot vreemde discrepanties geleid. *Boettgerilla pallens* en *Euconulus fulvus* hebben weinig met elkaar te maken. De eerste is geïllustreerd in fig. 130 a-c en de laatste als fig. 130d!

De schrijvers zijn moeilijkheden niet uit de weg gegaan. Men leze slechts de tekst bij het genus *Cochlicopa*; bij de naaktslakken wordt duidelijk aandacht besteed aan de soortenparen *Arion circumscriptus/silvaticus* en *A. hortensis/distinctus*. Een noviteit is het invoeren van Nederlandse namen, helaas nog niet in het schematisch overzicht. Dit is een moeilijke en omstreken materie; de opvatting van ondergetekende is, dat men er beter aan doet zich in een vroeg stadium de wetenschappelijke namen eigen te maken. Misschien kunnen geruite rondmondhoren (*Pomatias elegans*), vaatjesslak (*Sphyradium dolium*) en Spaanse aardslak (*Lehmannia valentiana*) nog een glimlach tevoorschijn roepen, tegen spoelhoren voor de meeste Clausiliidae zal menigeen bezwaar maken – immers, wij kennen toch *Actaeon* al als het spoelhorrentje?

Blijft er nog iets te wensen over? Jawel, nl. in de toekomst gedifferentieerde kaartjes, korte opmerkingen over de verspreiding buiten Nederland (zeker in België), en wat aandacht voor de radula. Aan de andere kant, men kan wel zoveel noten op zijn zang hebben De tweede druk van het landslakkenboek is een nieuw boek geworden, van het grootste belang voor onze faunistiek; uitvoering en inhoud zijn voortreffelijk, de prijs is relatief laag, geen malacoloog kan zich permitteren dit prima stuk werk niet in de boekenkast te hebben staan. Dit geldt overigens eveneens voor openbare bibliotheken, natuurcentra, scholen e.d. meer.

A.C. VAN BRUGGEN